

ภาพ 7-13 ตัวอย่างประมาณการงบดุล

ประมาณการงบดุล
ณ วันที่ 31 ธันวาคม (ปีนี้)

สินทรัพย์				หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน				หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	880		เจ้าหนี้การค้า	5,400	
ลูกหนี้การค้า	2,700		เจ้าหนี้เงินกู้ยืม	7,000	
สินค้าคงคลัง			เจ้าหนี้ซื้อสินทรัพย์	50,000	
สำเร็จรูป	40,000		ค่าภาษีค้างจ่าย	66,294	128,694
วัตถุดิบ	9,000	49,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น		
		52,580	ทุน	500,000	
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)	688,000		กำไรสะสม	91,886	591,886
รวมสินทรัพย์	บาท	<u>120,580</u>	รวมหนี้สิน		
			และส่วนของผู้ถือหุ้น	บาท	<u>720,580</u>

คำอธิบายที่มาของตัวเลขในประมาณการงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม (ปีนี้)

1. เงินสด จากงบประมาณเงินสด
2. ลูกหนี้การค้า จากงบประมาณการรับเงินค่าขาย
3. สินค้าคงเหลือ
  - 3.1 สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ จากงบประมาณการผลิต (4,000 @ 10)
  - 3.2 วัตถุดิบคงเหลือ จากงบประมาณการใช้วัตถุดิบ (6,000 @ 1.50)
4. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ) ต้นปี	450,000
บวก ซื้อสินทรัพย์ระหว่างปี (จากงบประมาณการลงทุน)	<u>230,000</u>
	680,000
หัก ค่าเสื่อมราคาประจำปี (จากงบประมาณค่าใช้จ่ายผลิต)	<u>12,000</u>
∴ ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)	<u>668,000</u>
5. เจ้าหนี้เงินกู้ยืมจากงบประมาณเงินสด

6. เจ้าหนี้การค้า จากงบประมาณการจ่ายเงินค่าซื้อวัตถุดิบ
7. เจ้าหนี้ซื้อสินทรัพย์ จากงบประมาณการลงทุน
8. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย คือ ภาษีเงินได้ค้างจ่าย จากงบประมาณกำไรขาดทุน
9. กำไรสะสม

ขาดทุนสะสมยกมา	(22,800)
บวก กำไรสุทธิประจำปี (จากงบประมาณกำไรขาดทุน)	<u>154,686</u>
กำไรสะสมยังไม่จัดสรร	131,886
หัก เงินปันผล (จากงบประมาณเงินสด)	<u>40,000</u>
กำไรสะสม	<u>91,886</u>

สรุป

งบประมาณตามแผนงานเป็นการแสดงแผนงานทางด้านการดำเนินงานและทางการเงินทั้งหมดของผู้บริหาร งบประมาณแสดงถึงวัตถุประสงค์ของบริษัท และขั้นตอนในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น ขบวนการงบประมาณเป็นการบังคับให้ผู้บริหารคิดล่วงหน้าและเพื่อเตรียมตัวสำหรับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป งบประมาณเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการกำหนดมาตรฐานของการทำงาน กระตุ้นบุคคลในองค์กรให้ทำงานสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เดียวกันก็เป็นการหันเหให้ฝ่ายบริหารมาสนใจในจุดที่เป็นปัญหา

ปัจจัยทางด้านมนุษยสัมพันธ์ในการงบประมาณมีความสำคัญยิ่งกว่าเทคนิคฝ่ายบริหารระดับสูงจะต้องสนับสนุนงบประมาณด้วยความจริงใจ และจำเป็นต้องให้บุคคลต่าง ๆ ในองค์กรเข้าใจในงบประมาณและยอมรับโดยการให้การศึกษ

ความยากลำบากของการจัดทำงบประมาณคือ การพยากรณ์การขาย แผนงานดำเนินงาน และแผนงานทางการเงินทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับการกะประมาณการขาย

ปัญหาท้าทายสำหรับการทบทวน

บริษัท เอซี 203 จำกัด เป็นร้านค้าปลีกขายสินค้าประเภทเครื่องใช้ในบ้าน บริษัทได้เช่าร้านค้ามาหลายแหล่ง และขณะเดียวกันก็มีพนักงานขายสินค้าตามบ้านด้วย

นักบัญชีของบริษัทได้กระตุ้นให้ฝ่ายบริหารจัดทำงบประมาณ เพื่อช่วยการตัดสินใจทางการเงินและการดำเนินงาน เนื่องจากนี่เป็นงบประมาณที่จัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกอย่างเป็นทางการ

ทางการ ดังนั้น งบประมาณจึงจัดทำเพียง 4 เดือน คือ เดือนเมษายนถึงกรกฎาคม ในอดีต ยอดขายจะเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูหนาว การเรียกเก็บเงินจะเรียกเก็บภายหลังและกิจการจำเป็นต้องมีเงินสดไว้สำหรับการซื้อสินค้า, จ่ายค่าจ้าง และจ่ายรายจ่ายดำเนินงานอื่น ๆ ในอดีตบริษัทจะประสบปัญหาการขาดเงินสด และได้รับเงินยืมจากธนาคารในรูปเงินกู้ระยะเวลา 6 เดือน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ณ วันที่ 31 มีนาคม 2534 ปรากฏดังนี้

บริษัท เอซี 203

งบดุล

วันที่ 31 มีนาคม 2534

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสด	10,000	
ลูกหนี้สุทธิ	16,000	
สินค้าคงเหลือ	48,000	
ค่าเบียประกันจ่ายล่วงหน้า	<u>1,800</u>	<u>75,800</u>

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

เครื่องจักร, เครื่องตกแต่ง และอื่น ๆ	37,000	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>12,800</u>	<u>24,200</u>

รวมสินทรัพย์ บาท **100,000**

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้ (.5 x ยอดซื้อ 33,600 ในเดือนมีนาคม)	16,800	
ค่าจ้างและค่านายหน้าขายค้างจ่าย	<u>4,250</u>	21,050

ส่วนของผู้ถือหุ้น **78,950**

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น บาท **100,000**

ฝ่ายขายของบริษัทจะประมาณยอดขายในช่วง 5 เดือนข้างหน้าได้ดังนี้ เมษายน 50,000 บาท พฤษภาคม 80,000 บาท มิถุนายน 60,000 บาท กรกฎาคม 50,000 บาท สิงหาคม 40,000 บาท

บริษัทขายเงินสด 60 เปอร์เซ็นต์ และขายเชื่อ 40 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะเรียกเก็บเงินได้ถัดจากเดือนที่ขาย โดยไม่มีหนี้สูญ บัญชีลูกหนี้ ณ. 31 มีนาคม ตามที่ปรากฏในงบดุลข้างต้นเป็นยอดลูกหนี้จากการขายเชื่อเดือนมีนาคม (40 เปอร์เซ็นต์ของยอดขายมีนาคม 40,000 บาท)

ณ. สิ้นเดือนแต่ละเดือน บริษัทต้องการให้มีสินค้าอย่างต่ำ 20,000 บาท บวก 80 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนสินค้าที่จะขายในเดือนถัดไป ต้นทุนสินค้าที่ขายโดยเฉลี่ย 70 เปอร์เซ็นต์ของยอดขาย ดังนั้น สินค้าคงเหลือ ณ. 31 มีนาคม ตามที่ปรากฏในงบดุลข้างต้น จึงเท่ากับ $20,000 + 80\%$ ของต้นทุนสินค้าถ้าขายเดือนเมษายน (70 เปอร์เซ็นต์ของยอดขายเดือนเมษายน 50,000 บาท) = $20,000 + .8 (.7 \times 50,000) = 20,000 + 28,000 = 48,000$ เงินไขการซื้อสินค้าของบริษัทต้องชำระภายใน 30 วัน ห้าสิบเปอร์เซ็นต์ของยอดซื้อประจำเดือนต้องชำระภายในเดือนที่ซื้ออีก 50 เปอร์เซ็นต์ชำระระหว่างเดือนถัดไป

ค่าจ้างและค่านายหน้าจ่ายทุกงวดครึ่งเดือน ภายหลังจากค่าจ้างและค่านายหน้าเกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายนี้แบ่งเป็นสองส่วน : ค่าจ้างคงที่ต่อเดือนเท่ากับ 2,500 บาท และค่านายหน้าเท่ากับ 15 เปอร์เซ็นต์ของยอดขายซึ่งเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดเดือน ดังนั้นค่าจ้างและค่านายหน้าค้างจ่าย ณ. 31 มีนาคม จึงประกอบด้วย $(\frac{1}{2} \times 2,500) + (\frac{1}{2} \times 15\% \times 40,000) = 1,250 + 3,000 = 4,250$ บาท เงินจำนวนนี้จะจ่ายในวันที่ 5 เมษายน

บริษัทคาดว่าจะซื้อเครื่องใช้สำนักงานในเดือนเมษายนในราคาเงินสด 3,000 บาท รายจ่ายอื่น ๆ ต่อเดือนมีดังนี้

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	5% ของยอดขาย, จ่ายตามที่เกิดขึ้นจริง
ค่าเช่า	2,000 บาทต่อเดือน, จ่ายตามที่เกิดขึ้นจริง
ค่าเบี้ยประกันภัย	200 บาท ต่อเดือน
ค่าเสื่อมราคารวมเครื่องใช้สำนักงานชิ้นใหม่	500 บาท ต่อเดือน

บริษัทต้องการที่จะคงไว้ซึ่งจำนวนเงินสดในมืออย่างต่ำที่สุด จำนวน 10,000 บาท ณ วันสิ้นเดือนแต่ละเดือน เงินสดอาจจะกู้ยืมหรือจ่ายเงินในจำนวนที่คุณด้วย 1,000 บาท โดยมี อัตราดอกเบี้ย 6 เปอร์เซ็นต์ต่อปี ฝ่ายบริหารไม่ต้องการที่จะยืมเงินเกินกว่าจำนวนที่ต้องการ และจ่ายเงินกู้ยืมทันทีที่เป็นไปได้ ดอกเบี้ยจ่ายจะคำนวณและจ่ายเงินเมื่อจ่ายเงินต้น สมมติว่าการกู้ยืมจะกู้ยืม ณ วันต้นเดือน และจ่ายเงิน ณ วันสิ้นเดือน ของเดือนที่กล่าวข้างต้น

ให้ทำ:

1. ใช้ข้อมูลที่ให้มาข้างต้น จัดทำรายละเอียดงบย่อยต่าง ๆ ดังนี้
  - ก. ประมาณการขายสินค้า
  - ข. เงินสดรับเรียกเก็บจากลูกค้า
  - ค. ซื้อสินค้า
  - ง. เงินสดจ่ายจากการซื้อสินค้า
  - จ. ค่าจ้างและค่านายหน้า
  - ฉ. เงินสดจ่ายค่าจ้างและค่านายหน้า
2. ใช้ข้อมูลที่ให้มาข้างต้นและรายละเอียดที่จัดทำในข้อ 1 จัดทำงบสำคัญต่าง ๆ ดังนี้
  - ก. ประมาณการงบกำไรขาดทุน (Budgeted income statement) สำหรับงวด 4 เดือน สิ้นสุด 31 กรกฎาคม 2534
  - ข. งบประมาณเงินสด (Cash Budgets Statement) แต่ละเดือน รวมทั้งรายละเอียดการกู้ยืมเงิน การจ่ายเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย
  - ค. ประมาณการงบดุล (Budgeted balance sheet) ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2534

เฉลยคำตอบ

งบย่อย ก-ฉ

งบย่อย ก :	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย	ก.ค.	รวม เม.ย.-ก.ค
ประมาณการขาย (บาท)						
ยอดขายเชื่อ 40%	16,000	20,000	32,000	24,000	20,000	
ยอดขายเงินสด 60%	24,000	30,000	48,000	36,000	30,000	
ยอดขายรวม 100%	40,000	50,000	80,000	60,000	50,000	240,000
งบย่อย ข :						
เงินสดรับจากลูกค้า (บาท)						
รับจากการขายสด		30,000	48,000	36,000	30,000	
รับชำระหนี้จากการขาย เดือนที่แล้ว		16,000	20,000	32,000	24,000	
รวมเงินสดรับจากลูกค้า		46,000	68,000	68,000	54,000	
งบย่อย ค : ซื้อสินค้า						
สินค้าคงเหลือปลายเดือน	48,000	64,800	53,600	48,000	42,400	
บวก สินค้าขาย	28,000*	35,000	56,000	42,000	35,000	168,000
สินค้าที่ต้องมี	76,000	99,800	109,600	90,000	77,400	
หัก สินค้าคงเหลือต้นเดือน	42,400**	48,000	64,800	53,600	48,000	
ซื้อสินค้าประจำเดือน	33,600	51,800	44,800	36,400	29,400	
งบย่อย ง :						
เงินสดจ่ายซื้อสินค้า						
50% ของยอดซื้อเดือนที่แล้ว		16,800	25,900	22,400	18,200	
50% ของยอดซื้อเดือนนี้		25,900	22,400	18,200	14,700	
ยอดเงินสดจ่ายเพื่อซื้อสินค้า		42,700	48,300	40,600	32,900	
งบย่อย จ :						
ค่าจ้างและค่านายหน้า						
ค่าจ้างคงที่ทั้งจำนวน	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	
ค่านายหน้า (15% ของ ยอดขาย)	6,000	7,500	12,000	9,000	7,500	
	8,500	10,000	14,500	11,500	10,000	46,000
งบย่อย ฉ : เงินสด						
จ่ายค่าจ้างและค่านายหน้า						
50% ของค่าใช้จ่ายเดือนที่แล้ว		4,250	5,000	7,250	5,750	
50% ของค่าใช้จ่ายเดือนนี้		5,000	7,250	5,750	5,000	
รวมเงินสดจ่าย		9,250	12,250	13,000	10,750	

*70% ของยอดขายเดือนมีนาคม 40,000 = 28,000 บาท

** 20,000 บาท $\times$ .8 (.7 $\times$ ยอดขายเดือนมีนาคม 40,000 ml) = 42,400 บาท

บริษัท เอซี 203
งบประมาณเงินสด
สำหรับงวด 4 เดือนสิ้นสุด 31 กรกฎาคม 2534

	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
เงินสดคงเหลือยกมา	10,000	10,550	10,990	10,240
เงินสดรับ : รับจากลูกค้า (งบย่อย ข)	<u>46,000</u>	<u>68,000</u>	<u>68,000</u>	<u>54,000</u>
เงินสดทั้งสิ้นที่มีก่อนการจัดหาเงินทุน (ก)	<u>56,000</u>	<u>78,550</u>	<u>78,990</u>	<u>64,240</u>
เงินสดจ่าย :				
ค่าซื้อสินค้า (งบย่อย ง)	42,700	48,300	40,600	32,900
ค่าจ้างและค่านายหน้า (งบย่อย ฉ)	9,250	12,250	13,000	10,750
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด, 5% ของยอดขาย	2,500	4,000	3,000	2,500
ค่าเช่า	2,000	2,000	2,000	2,000
ซื้อเครื่องใช้สำนักงาน	<u>3,000</u>	-	-	-
เงินสดจ่ายทั้งสิ้น (ข)	59,450	66,550	58,600	48,150
เงินสดอย่างต่ำที่ต้องคงไว้	<u>10,000</u>	<u>10,000</u>	<u>10,000</u>	<u>10,000</u>
เงินสดที่ต้องมีไว้ทั้งสิ้น (ค)	<u>69,450</u>	<u>76,550</u>	<u>68,600</u>	<u>58,150</u>
เงินสดเกิน (ขาด) ทั้งสิ้นก่อนการจัดหาเงินทุน				
(ก) - (ค) = (ง)	<u>(13,450)</u>	2,000	<u>10,390</u>	<u>6,090</u>
การจัดหาเงิน :				
กู้ยืม (ณ วันต้นเดือน)	14,000*			
จ่ายคืน (ณ วันสิ้นเดือน)	-	(1,000)	(10,000)	(3,000)
ดอกเบี้ย 6% ต่อปี	-	(10)	(150)	(60)
ยอดรวมการจัดหาเงินทุน (จ)	<u>14,000</u>	<u>(1,010)**</u>	<u>(10,150)</u>	<u>6,000</u>
เงินสดคงเหลือ (ก) - (ข) + (จ) = (ฉ)	<u>10,550</u>	<u>10,990</u>	<u>10,240</u>	<u>13,030</u>

* การกู้ยืมและการจ่ายเงินกู้้นั้นกระทำในจำนวนที่คูณด้วยพันบาทในอัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี

** จำนวน 2,000 บาทที่เป็นเงินสดที่เหลือไม่สามารถจ่ายคืนได้ทั้งจำนวน เพราะว่าการจ่ายคืนด้วยจำนวน 2,000 บาท บวกดอกเบี้ย 20 บาท จะมีผลให้เงินสดคงเหลือเพียง 9,980 บาท ซึ่งตีความอย่างเคร่งครัดไม่เพียงพอ

อธิบายรายการในงบประมาณเงินสด

- ก. เงินสดคงเหลือ ณ วันต้นเดือนบวกเงินสดรับจะได้เงินสดทั้งสิ้นที่มีอยู่ก่อนการจัดหาเงินกู้
เงินสดรับขึ้นอยู่กับ การเรียกชำระหนี้จากลูกค้าจากบัญชีลูกหนี้ และจากการขายสด
(งบย่อย ข) และจากแหล่งดำเนินงานอื่น ๆ เช่น รายได้ค่าเช่า การศึกษาถึงความสามารถใน
การเรียกเก็บหนี้เป็นจุดที่ต้องมาก่อน เพื่อให้การกะประมาณแม่นยำ ปัจจัยที่สำคัญรวมถึง
ประสบการณ์ของหนี้ที่เรียกเก็บไม่ได้ และระยะเวลาถัวเฉลี่ยของการเรียกเก็บหนี้ได้ (ความล่าช้า
ระหว่างการขายและการเรียกเก็บหนี้)
- ข. เงินสดจ่าย : ประกอบด้วย
- (1) การจ่ายชำระค่าซื้อสินค้าขึ้นอยู่กับระยะเวลาการให้เครดิตของเจ้าหนี้และแบบแผนการจ่าย
ชำระของผู้ซื้อ (งบย่อย ง)
  - (2) รายจ่ายค่าแรงขึ้นอยู่กับค่าจ้าง, เงินเดือน และอัตราค่านายหน้า และวันที่จ่ายค่าแรง
(งบย่อย ฉ)
  - (3) รายจ่ายอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับเวลาและเงื่อนไขการให้เครดิต ฟังระลึกเสมอว่า ค่าเสื่อมราคามีได้ก่อ
ให้เกิดการจ่ายเงินสดออกไป
  - (4) เงินสดจ่ายอื่น ๆ ยังรวมถึง เงินสดจ่ายซื้อทรัพย์สินถาวร, เงินลงทุนระยะยาว, งวดการผ่อน
ชำระการซื้ออื่น ๆ
- จ. ความต้องการในการจัดหาเงินกู้ขึ้นอยู่กับเงินสดทั้งสิ้นที่มีอยู่ เปรียบเทียบกับเงินสดที่จำเป็นต้องมี
ไว้ทั้งสิ้น เงินสงที่จำเป็นต้องมีไว้ (ค) รวมถึงเงินสดจ่ายทั้งสิ้น (ข) บวกด้วยเงินสดคงเหลือที่
ต้องการ ณ วันสิ้นเดือน แผนการกู้เงินจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของเงินสดที่มีอยู่กับเงินสดที่
จำเป็นต้องมีไว้ ถ้ามีส่วนเกินก็จะสามารถจ่ายคืนเงินกู้หรือลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น และ
เงินสดจ่ายค่าดอกเบี้ยก็จะปรากฏอยู่ในส่วนนี้ของงบประมาณเงินสด
- ฉ. เงินสดคงเหลือ ณ วันสิ้นเดือน ฉ = ก - ข + จ การจัดหาเงิน (ง) อาจอยู่ในรูปบวก (การ
กู้ยืม) หรือในรูปลบ (การจ่ายเงิน) เป็นผลจากยอดเงินสดคงเหลือ งบประมาณเงินสดข้างต้นแสดง
รูปแบบของการจัดหาเงินกู้ระยะสั้น ช่วงที่ยอดขายสูงสุดซึ่งเป็นไปตามฤดูกาลมักจะเป็นช่วงที่
ขาดแคลนเงินสดอย่างมาก เนื่องจากกิจการจำเป็นต้องซื้อสินค้ามาไว้และจ่ายรายจ่ายดำเนินงาน
อื่น ๆ ก่อนที่การขายจะเกิดขึ้น และการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้จะเกิดขึ้น ดังนั้น ผลของการกู้ยืม
จะสามารถที่จะชำระคืนได้ในตัวมันเอง กล่าวคือ เงินกู้ยืมมาเพื่อใช้ในการซื้อสินค้า และเงินสดที่
ได้รับจากการขายสินค้าก็จะนำไปใช้ในการจ่ายคืนเงินกู้ วัฏจักรเงินทุนหมุนเวียนเช่นนี้จะหมุน
จากเงินสดไปเป็นสินค้า ไปสู่ลูกหนี้และหมุนกลับมาในรูปเงินสดอีก

บริษัท เอซี 203
ประมาณการงบกำไรขาดทุน
สำหรับ 4 เดือนสิ้นสุด 31 กรกฎาคม 2534

ยอดขาย	240,000	งบย่อย n	
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u>168,000</u>	งบย่อย ค	
กำไรขั้นต้น	72,000		
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน :			
ค่าจ้างและค่านายหน้า	46,000	งบย่อย a	
ค่าเช่า	8,000	ภาพ 8 - 3	
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	12,000	ภาพ 8 - 3	
ค่าเบี้ยประกัน	800	ข้อมูลที่ให้	
ค่าเสื่อมราคา	<u>2,000</u>	<u>68,800</u>	ข้อมูลที่ให้
กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน	3,200		
ดอกเบี้ยจ่าย	220	ภาพ 8 - 3	
กำไรสุทธิ	<u><u>2,980</u></u>		

บริษัท เอซี 203
ประมาณการงบดุล
ณ 31 กรกฎาคม 2534

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสด (จากงบประมาณเงินสด)	13, 030	
ลูกหนี้ (งบย่อ ก)	20, 000	
สินค้าคงเหลือ (งบย่อ ค)	42, 400	
ค่าเบี่ยงประกันจ่ายล่วงหน้า (1,800—800)	1,000	76, 430

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

เครื่องจักร, เครื่องตกแต่งและอื่น ๆ (37,000 + เครื่องใช้สำนักงาน 3,000)	40, 000	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม (12,800 + ค่าเสื่อมราคา 2,000)	14,800	25, 200

รวมสินทรัพย์ บาท 101, 630

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้ (งบย่อ ง)	14, 700	
ค่าจ้างและค่านายหน้าค้างจ่าย (1,250 + 3,750)	5,000	19, 700

ส่วนของผู้ถือหุ้น (ยอดยกมา 78,950 + กำไรสุทธิ 2,980) 81,930

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น บาท 101, 630

ข้อสังเกต: บัญชีค่าเบี่ยงประกันจ่ายล่วงหน้า, ทรัพย์สินถาวร และส่วนของผู้ถือหุ้นคำนวณ โดยอาศัยยอดยกมา ณ วันต้นงวด เป็นจุดเริ่มต้น

โจทย์แบบฝึกหัด

ข้อ 7-1 ประมาณการซื้อสินค้า บริษัท แดงรวิ จำกัด ขายส่งสินค้าประมาณการยอดขายในอีก 3 เดือนข้างหน้าไว้ดังนี้

	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม
ขายเชื่อ	1,500,000	1,600,000	1,700,000
ขายสด	<u>200,000</u>	<u>210,000</u>	<u>220,000</u>
รวมค่าขาย บาท	<u>1,700,000</u>	<u>1,810,000</u>	<u>1,920,000</u>

สินค้าที่นำมาขายนี้บริษัทบวกราคาเพิ่มไปจากราคาทุนที่ซื้อมา 25 เปอร์เซ็นต์ สินค้าคงเหลือสิ้นเดือนแต่ละเดือนประมาณไว้เป็น 30 เปอร์เซ็นต์ของสินค้าขายในเดือนถัดไป

ให้ทำ

1. คำนวณต้นทุนสินค้าขายประจำเดือนมิถุนายน
2. คำนวณยอดซื้อสินค้าประจำเดือนกรกฎาคม

ข้อ 7-2 การคำนวณต่าง ๆ ต่อไปนี้เป็นคำถามที่เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณประจำปี 2535 คำถามแต่ละคำถามเป็นอิสระต่างหากจากกัน

1) ระยะเวลาเดือนแรกของปี บริษัทประมาณว่าจะขายสินค้าได้ 30,000 หน่วยต่อเดือน และหกเดือนหลังประมาณว่าจะขายได้ 40,000 หน่วยต่อเดือน 10% ขายสด ส่วนที่เหลือขายเชื่อ ณ วันที่ 1 มกราคม งบดุลแสดงยอดลูกหนี้ค้างชำระ 50,000 บาท จากประสบการณ์ลูกหนี้จะเรียกเก็บเงินได้ภายในระยะเวลา 1 เดือนนับจากวันซื้อ สินค้าขายได้หน่วยละ 2 บาท

ให้ทำ:

- ก. ประมาณการค่าขาย
  - ข. ลูกหนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2535
  - ค. เงินสดที่จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้
- 2) ณ วันที่ 1 มกราคม บริษัทมีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าปรากฏอยู่ในงบดุล 4,000 บาท บริษัทจ่ายค่าเช่าเดือนถัดไปล่วงหน้าเสมอโดยจ่าย ณ วันสิ้นเดือนก่อนเริ่ม

เดือนใหม่ เช่น ค่าเช่าเดือนเมษายนจะจ่ายให้ในวันที่ 31 มีนาคม ปัจจุบันตกลงค่าเช่ากันไว้เดือนละ 4,000 บาท ซึ่งจะจ่ายกันงวดสุดท้ายในวันที่ 31 พฤษภาคม หลังจากนั้นจะต้องทำสัญญาเช่าใหม่ ซึ่งผู้เช่าจะขึ้นค่าเช่าเดือนละ 5,000 บาท เริ่มตั้งแต่การชำระเงินในวันที่ 30 มิถุนายน สัญญาใหม่นี้จะใช้ได้ต่อไปอีก 12 เดือนนับจากวันทำสัญญา

ให้ทำ:

- ก. ประมาณการค่าเช่า
- ข. ประมาณการค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม
- ค. ประมาณการชำระค่าเช่า

ข้อ 7-3 ประมาณการซื้อสินค้าและชำระเงิน

บริษัท ยูโรป้า จำกัด กำหนดราคาสินค้าที่ขายในอัตรา 25 เปอร์เซ็นต์สูงกว่าราคาทุนของสินค้า การซื้อสินค้าจะซื้อเป็นเงินเชื่อโดยมีเงื่อนไขการชำระหนี้ 1/10, n/60 บริษัทจะชำระภายในเงื่อนไขที่กำหนดนี้ทุกครั้งเพื่อให้ได้ส่วนลดเงินสด (ส่วนลดรับ) และบันทึกเป็นรายได้อื่น ๆ โดยปกติ 60 เปอร์เซ็นต์ของยอดซื้อในแต่ละเดือนจะจ่ายชำระทันทีในเดือนที่ซื้อ ส่วนอีก 40 เปอร์เซ็นต์จะจ่ายชำระภายใน 10 วันแรกของเดือนถัดจากเดือนที่ซื้อ สินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นเดือนแต่ละเดือนให้อยู่ในอัตรา 30 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนขายที่คาดไว้ในเดือนต่อไป

เงื่อนไขการขาย 2/10, n/30 ยอดขายเงินสดจะไม่ได้รับส่วนลดนี้ 50 เปอร์เซ็นต์ของยอดขายเชื่อในแต่ละเดือนจะเรียกเก็บได้ในเดือนที่ขายสินค้านั้น 45 เปอร์เซ็นต์จะเรียกเก็บได้ในเดือนถัดไป ส่วนที่เหลือจะเรียกเก็บไม่ได้ 70 เปอร์เซ็นต์ของหนี้ที่เรียกเก็บชำระได้ในเดือนที่ขายสินค้าจะได้รับส่วนลด และ 10 เปอร์เซ็นต์ของหนี้ที่เรียกเก็บชำระได้ในเดือนถัดไปจะได้รับส่วนลด

ยอดขายโดยประมาณมีดังนี้ :

	ยอดขายเชื่อ (บาท)	ยอดขายเงินสด (บาท)
ธันวาคม	1,900,000	40,000
มกราคม	1,500,000	250,000
กุมภาพันธ์	1,700,000	350,000
มีนาคม	1,600,000	300,000

ให้ทำ จากข้อมูลข้างต้นให้หาคำตอบต่อไปนี้พร้อมแสดงการคำนวณประกอบ

1. ยอดซื้อสินค้าโดยประมาณสำหรับเดือนมกราคม = _____ บาท
2. ยอดสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม = _____ บาท
3. ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ต้องจ่ายเงินชำระหนี้เจ้าหนี้ = _____ บาท
4. ส่วนลดจ่ายให้แก่ลูกหนี้ที่จ่ายชำระระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ = _____ บาท
5. เงินสดที่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ = _____ บาท

ข้อ 7-4 งบประมาณผลิตและซื้อ

บริษัทพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด มีข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) บริษัทขายสินค้าเป็นเงินเชื่อในราคาหน่วยละ 2 บาท และได้ประมาณการขายไว้ดังนี้คือ

พฤษภาคม	120,000 หน่วย
มิถุนายน	90,000 หน่วย
กรกฎาคม	120,000 หน่วย
สิงหาคม	120,000 หน่วย
กันยายน	90,000 หน่วย

(2) สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ ณ 30 เมษายน มีจำนวน 24,000 หน่วย บริษัทต้องการให้สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือปลายเดือนแต่ละเดือนมีจำนวนเท่ากับ 20% ของหน่วยขายเดือนถัดไป สมมติว่าไม่มีงานระหว่างทำคงเหลือ

(3) ณ วันที่ 30 เมษายน มีวัตถุดิบคงเหลือจำนวน 22,200 ปอนด์ บริษัทต้องการให้วัตถุดิบคงเหลือปลายเดือนแต่ละเดือนมีจำนวนเท่ากับ 40% ของจำนวนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสำหรับเดือนถัดไป (สินค้าสำเร็จรูปแต่ละหน่วยต้องใช้วัตถุดิบ $\frac{1}{2}$ ปอนด์)

ให้ทำ :

(1) งบประมาณผลิต (เป็นจำนวนหน่วย) สำหรับเดือนพฤษภาคม มิถุนายน และกรกฎาคม

(2) ให้ทำงบประมาณซื้อวัตถุดิบ (เป็นจำนวนปอนด์) สำหรับเดือนพฤษภาคม มิถุนายน และกรกฎาคม

ข้อ 7-5 งบประมาณเงินสด ให้จัดทำงบประมาณเงินสดรับและจ่ายสำหรับเดือนตุลาคม 2535 ของบริษัท แนตตี้ จำกัด ซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลดังนี้

งบทดลอง (บางส่วน) ณ วันที่ 1 ตุลาคมปรากฏดังนี้

เงินสด	6,000 บาท
ลูกหนี้	19,500
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	2,400
สินค้ำคงเหลือ	12,000
เจ้าหนี้การค้า	9,000

การซื้อสินค้าของบริษัทจะจ่ายชำระภายใน 10 วัน สมมติว่ายอดซื้อจำนวนหนึ่งในสามของเดือนใดก็ตามจะถึงกำหนดและจ่ายชำระในเดือนถัดไป

ต้นทุนของสินค้าตามใบกำกับสินค้าที่ซื้อมาหน่วยละ 10 บาท ณ วันสิ้นเดือนแต่ละเดือน จะต้องมียอดสินค้ำคงเหลือในอัตรา 50 เปอร์เซ็นต์ของหน่วยขายของเดือนถัดไป

ทางด้านการขายสินค้า บริษัทจะให้ส่วนลดแก่ลูกค้า 1 เปอร์เซ็นต์ ถ้าชำระภายในวันสิ้นเดือนของเดือนที่ขายสินค้าให้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาชี้ว่า 60 เปอร์เซ็นต์ของยอดขายจะเรียกเก็บชำระได้ในเดือนที่ขาย 30 เปอร์เซ็นต์เรียกเก็บชำระได้ในเดือนถัดไป 6 เปอร์เซ็นต์เรียกเก็บชำระได้ในเดือนต่อไปอีก ส่วนที่เหลืออีก 4 เปอร์เซ็นต์จะเรียกเก็บไม่ได้

ปีการเงินของบริษัท เริ่มวันที่ 1 ส.ค.

ราคาขายหน่วยละ	15 บาท
ยอดขายที่เกิดขึ้นจริง เดือนสิงหาคม	15,000
ยอดขายที่เกิดขึ้นจริง เดือนกันยายน	45,000
ยอดขายกะประมาณ เดือนตุลาคม	36,000
ยอดขายกะประมาณ เดือนพฤศจิกายน	27,000
ยอดขายเชื่อโดยประมาณทั้งปี	450,000

ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร (ไม่รวมหนี้สูญ) สำหรับปีการเงินทั้งปีประมาณว่า 68,500 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ 21,000 บาท (รวมค่าเสื่อมราคา 9,000 บาทเข้าไว้ด้วย) ค่าใช้จ่ายคงที่ที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดปี ค่าใช้จ่ายขายและบริหารส่วนที่เหลือจะผันแปรตามยอดขาย และจ่ายตามที่เกิดขึ้นจริง

ข้อ 7-6 งบประมาณเงินสด นางกุหลาบ เป็นผู้จัดการร้านขายของที่ระลึกที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก นางกุหลาบต้องการงบประมาณเงินสดที่แสดงเงินสดรับและจ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเดือนเมษายน และเงินสดที่คาดว่าจะคงเหลือ ณ สิ้นเดือนเมษายน 2535 โดยมีข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้:

1. ตัวเงินจ่ายธนาคาร 100,000 บาท ครบกำหนดวันที่ 10 เมษายน พร้อมดอกเบี้ย 5,000 บาท
2. ค่าเสื่อมราคาเดือนเมษายน 3,000 บาท
3. กรมธรรม์ประกันภัย 2 ปี ครบกำหนดต่อสัญญางวดใหม่วันที่ 14 เมษายน : ค่าเบี้ยประกันจ่ายเป็นเงินสด 3,000 บาท
4. เงินสดคงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2535 100,000 บาท
5. ซื้อสินค้าในเดือนเมษายน 700,000 บาท, จ่ายชำระในเดือนนี้ 40% และ 60% ในเดือนถัดไป
6. ลูกหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2535, 100,000 บาทจากยอดขายเดือนกุมภาพันธ์, และ 600,000 บาทจากยอดขายเดือนมีนาคม
7. ค่าจ้างกำหนดจ่ายเดือนเมษายน 120,000 บาท
8. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของเดือนเมษายน, ค้างจ่าย 60,000 บาท
9. ค่าภาษีเดือนเมษายนค้างจ่าย, จ่ายในเดือนมิถุนายน 9,000 บาท
10. ขายเดือนเมษายนจำนวน 1,400,000 บาท, เรียกเก็บได้ในเดือนนี้ 50%, 40% ในเดือนถัดไป และ 10% ที่เหลือในเดือนที่สาม
11. เจ้าหนี้การค้า ณ 31 มีนาคม 2535 จำนวน 600,000 บาท

ให้ทำ: งบประมาณเงินสดประจำเดือนเมษายน 2535

**ข้อ 7-7 งบประมาณตามแผนงาน งบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของบริษัท เกรียงไกร แสดงยอด
ดังนี้**

บริษัท เกรียงไกร จำกัด
งบดุล
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2534

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
เงินสด	9,600	หนี้สิน	—
ลูกหนี้	8,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น	115,680
สินค้าคงคลัง	38,080		
อาคารและอุปกรณ์(สุทธิ)	<u>60,000</u>		
รวมสินทรัพย์	<u>115,680</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>115,680</u>

สำหรับปีดำเนินงาน 2535 บริษัทได้ประมาณการยอดขายช่วง 4 เดือนแรกไว้ดังนี้
มกราคม 1,920 หน่วย มีนาคม 3,200 หน่วย
กุมภาพันธ์ 2,400 หน่วย เมษายน 1,440 หน่วย

สินค้าที่ขายมีราคาขายหน่วยละ 20 บาท ปริมาณการขายดังกล่าวจะเป็นการขายสด 75% ส่วนที่เหลือเป็นการขายเชื่อซึ่งให้เครดิต 30 วัน หนี้ค่าขายสินค้าทั้งหมดสามารถจะเก็บได้ทั้งหมดในเดือนถัดไปเมื่อครบกำหนดการให้สินเชื่อ และไม่มีหนี้สูญ
สินค้าที่นำมาขายบริษัทซื้อสำเร็จรูปมาเลย ซึ่งเมื่อขายสินค้าไปบริษัทจะมีกำไรขั้นต้น 30% ของค่าขาย

บริษัทได้วางนโยบายไว้ว่าจะเก็บรักษาสินค้าคงคลังไว้เป็นอย่างต่ำ 800 หน่วย และจะซื้อสินค้ามาเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็นสำหรับการขายเดือนถัดไป เงื่อนไขของการซื้อคือ 2/10, n/30 เนื่องจากได้รับส่วนลดในอัตราที่สูงบริษัทจึงจะชำระหนี้ภายในเดือนที่ซื้อเพื่อให้ได้รับส่วนลดเต็มจำนวน

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของบริษัทได้ประมาณการเป็นร้อยละของยอดขายประจำเดือน และจะจ่ายเงินไปในเดือนที่เกิดค่าใช้จ่ายขั้นดังนี้

เงินเดือนและค่าจ้าง	15%
ค่าเช่า	5%
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ยกเว้นค่าเสื่อมราคา)	4%

สินทรัพย์ถาวรมีราคาทุน 84,000 บาท ประมาณว่าจะใช้งานได้ 10 ปี ไม่มีราคาซาก บริษัทมีนโยบายคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีการเส้นตรง

บริษัทซื้อสินทรัพย์เพิ่มเติมโดยชำระเป็นเงินสดทันทีดังนี้ เดือนมกราคม ซื้อเครื่องตกแต่ง 4,800 บาท เดือนกุมภาพันธ์ ซื้อเครื่องคิดเลข 3,600 บาท ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์จะเริ่มคิดในเดือนถัดจากเดือนที่ซื้อ

ในกรณีที่เงินขาดบัญชี บริษัทสามารถกู้ยืมจากธนาคารได้ในจำนวนเต็ม 1,000 บาท และทุกสิ้นเดือนจะต้องจ่ายค่าดอกเบี้ยในอัตรา 6% ต่อปี

ให้ทำ จากข้อมูลข้างต้นให้จัดทำงบประมาณสำหรับไตรมาสที่ 1 ของปี 2535 ดังนี้

1. งบประมาณการขายสินค้า
2. งบประมาณการซื้อสินค้า
3. งบประมาณเงินสด
4. งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ สำหรับไตรมาสที่ 1 สิ้นสุด 31 มีนาคม 2535
5. งบดุลโดยประมาณ ณ 31 มีนาคม 2535

ข้อ 7-8 งบประมาณตามแผนงาน บริษัท มารินา จำกัด ต้องการจัดทำงบประมาณตามแผนงานสำหรับงวด 3 เดือนถัดไป เริ่มต้นวันที่ 1 มกราคม 2530 เงื่อนไขมีว่าต้องมีเงินสดอย่างต่ำคงเหลือแต่ละเดือนจำนวน 4,000 บาท ยอดขายได้ประมาณขึ้นจากราคาขายถัวเฉลี่ยในราคาหน่วยละ 4 บาท สินค้าคงเหลือสมมติว่ามีจำนวน 125 เพอร์เซ็นต์ของหน่วยขายในเดือนถัดไป ยกเว้น ณ สิ้นเดือนมีนาคม สินค้าคงเหลือ ณ 31 มีนาคมให้มีจำนวนเหลือเท่ากับ 75 เพอร์เซ็นต์จากหน่วยขายในเดือนถัดไป ราคาทุนของสินค้าที่ซื้อหน่วยละ 2 บาท ยอดซื้อในแต่ละเดือนจะจ่ายชำระทั้งจำนวนในเดือนต่อมา ยอดขายทั้งหมดเป็นการขายเชื่อจ่ายชำระภายใน 30 วัน แต่จากประสบการณ์แสดงว่า 40 เพอร์เซ็นต์ของยอดขายจะเก็บได้ในเดือนที่ขาย 40 เพอร์เซ็นต์จะเรียกเก็บได้ในเดือนถัดไป และอีก 20 เพอร์เซ็นต์เก็บได้ในเดือนถัดไปอีก สมมติไม่มีหนี้สูญ

ค่าใช้จ่ายดำเนินงานรายเดือนมีดังนี้ :

ค่าจ้างและเงินเดือน	12,000 บาท
ค่าเบี้ยประกัน	100 บาท
ค่าเสื่อมราคา	20 บาท
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	2,000 บาท
ค่าเช่า	100 + 10% ของยอดขาย

เงินปันผลจ่ายจำนวน 1,000 บาท รายไตรมาสเริ่ม 15 มกราคม, และประกาศจ่ายในวันที่ 15 ของเดือนก่อนการจ่ายปันผล ค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั้งหมดจ่ายตามที่เกิดขึ้น ยกเว้น ค่าเบี้ยประกัน, ค่าเสื่อมราคาและค่าเช่า ค่าเช่า 100 บาท จ่ายทุกวันต้นเดือน ส่วนจำนวน 10 เปอร์เซ็นต์ของยอดขายจะจ่ายเป็นรายไตรมาสในวันที่ 10 ของเดือนถัดจากไตรมาสนั้น ๆ การชำระค่าเช่าจำนวนนี้ในครั้งต่อไปครบกำหนดวันที่ 10 มกราคม

บริษัทวางแผนซื้อเครื่องตกแต่งใหม่ในเดือนมีนาคมเป็นเงินสด 2,000 บาท

เงินสดจะสามารถกู้หรือยืมเงินในจำนวนของคุณของ 500 บาท ในอัตราดอกเบี้ย 5 เปอร์เซ็นต์ต่อปี ฝ่ายบริหารต้องการที่จะกู้ยืมให้น้อยที่สุดและจ่ายเงินกู้โดยเร็วที่สุด ดอกเบี้ยจะจ่ายพร้อมการจ่ายเงินต้นทุกครั้ง สมมติว่าการกู้ยืมเกิดขึ้น ณ วันต้นเดือน การจ่ายเงินต้นจะกระทำ ณ วันสิ้นเดือน จะไม่มีการกู้ยืมเงินในวันต้นเดือนและจ่ายเงินในวันสิ้นเดือนของเดือนเดียวกัน การคำนวณดอกเบี้ยให้พิเศษพิเศษนิยม

ทรัพย์สิน ณ 31 ธันวาคม 2534

เงินสด	4,000 บาท
ลูกหนี้	16,000
สินค้าคงเหลือ	31,250
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	1,200
สินทรัพย์ถาวร, สุทธิ	<u>10,000</u>
	<u>62,450</u>

หนี้สิน ณ 31 ธันวาคม 2534

เจ้าหนี้ (ค่าสินค้า)	28,750 บาท
เงินปันผลค้างจ่าย	1,000
ค่าเช่าค้างจ่าย	<u>7,000</u>

36,750

ยอดขายที่ผ่านมาและยอดขายกะประมาณ ปราบกฏดังนี้ :

2534	ตุลาคม	30,000	2535	มกราคม	50,000
	พฤศจิกายน	20,000		กุมภาพันธ์	60,000
	ธันวาคม	20,000		มีนาคม	30,000
				เมษายน	36,000

ให้ทำ

1. งบประมาณดำเนินงานต่าง ๆ รวมทั้งงบกำไรขาดทุน งบดุลโดยประมาณ และงบประมาณเงินสด
2. อธิบายว่าทำไมกิจการจำเป็นต้องกู้เงินจากธนาคารและแหล่งของเงินทุนในการจ่ายเงินกู้ธนาคารได้จากแหล่งใด